

## El asesinato de Jesse James por el cobarde Robert Ford

*The assassination of Jesse James by the Coward Robert Ford*, Andrew Dominik (2007)

Una altra aproximació a la construcció del mite de l'heroi i com es transforma en objecte de compra-venda i referent en la construcció d'una nació.

### Una història messiànica

En una mena de recreació del Sant Sopar, Jesse James li pregunta al deixeble Robert Ford: «Vols ser com jo o vols ser jo?» En aquest moment, mestre i deixeble, saben perfectament que la traïció està servida, però ambdós han d'acceptar el paper que els toca representar.

El traïdor és algú odiat per tothom, perquè acabarà amb l'*statu quo* de l'ordre grupal, però, al mateix temps, és el que té a les seves mans la possibilitat de donar el tret de sortida a la construcció del mite. Què seria dels grans herois de la història sense els seus assassins? On quedaria la figura de Crist si no hagués mort i ressuscitat, la de Martin Luther King, o més recentment el mateix John

Lenon? Segurament, ningú els recordaria com són recordats ara, perquè gràcies a la seva mort en circumstàncies especialment injustes han esdevingut bocs expiatoris i després se'ls ha permès la resurrecció. El mite de Crist comença amb la forma oral i posteriorment, gràcies a la Bíblia -un dels millors textos de la història- es difon i s'amplifica arreu del món. Altres mites, més recents, com Luther King, Ernesto Che Guevara o Lenon es transmeten gràcies a la reproducció mediàtica i el merchandising.

Andrew Dominik aporta una nova visió i posa al mateix nivell l'heroi i el traïdor. Per aquest motiu, un cop mort el mite, s'obre un llarg epíleg en el qual seguim el desgraciat periple del «cobarde Robert Ford» que, per

força, ha d'acabar pagant el seu crim per restablir l'ordre social.

El director ens deixa molt clar que l'heroi i el seu assassí són dues cares de la mateixa moneda, i per reforçar-ho ens desvetlla la cara fosca del mite (la seva agressivitat i crueltat incontrolades davant d'un nen o d'un home que ha estat un dels seus) i com es genera el dubte entre els seus seguidors.

I és que el cicle de l'heroi s'ha de complir seguint tots els passos que marca el guió: és algú d'origen incert o desconegut que de sobte es dona a conèixer a la resta dels pobres mortals per acabar, finalment, sent sacrificat.

## L'art de la reproducció

L'altra gran aportació de la pel·lícula és introduir en la formació del mite dues condicions fundacionals: el moment en què la societat americana posava les bases de la construcció del capitalisme i l'art donava pas a la reproducció amb la descoberta de la fotografia.

La possibilitat de reproduir qualsevol imatge mitjançant la tècnica dispara la difusió del mite i permet fer-lo arribar d'un costat a l'altre del món, no cal esperar que la tradició oral faci córrer el mite d'una costa a l'altre dels EUA perquè les fotos correran molt més de pressa, que els cavalls i el ferrocarril, ajudades per la llei del mercat que crearà una demanda creixent del mite que adquirirà un valor afegit al marge del valor simbòlic; un valor que es quantificarà en dòlars.

## Un director a tenir en compte

En el darrer número de *Cahiers du Cinema* hi ha un article titulat «Diccionari heterodox de nous directors americans» en què, entre d'altres, trobem Andrew Dominik que, tot i ser neozelandès, consta com americà perquè és en aquest país on desenvolupa la seva carrera. Figura entre Eli Roth, Vincent Gallo, J.J. Abrams, Lodge Kerrigan, i Phil Morrison; tots ells directors en la trentena, amb una o dues pel·lícules que ja han aconseguit deixar empremta. Un grup de cineastes que haurem de seguir per gèneres i camins diversos però, que sens dubte, ens sorprendran.

Les històries que li agraden a Dominik són excessives i ensangonades. *Chopper* (2000) el seu anterior treball, mostrava la vida d'un assassí i a *El*

*asesinato...*, ens mostra altre cop personatges al límit que viuen segons les pròpies normes d'una cultura de frontera en què tot home té dret a defensar-se matant i la propietat es confon amb Déu. Tot plegat: la recreació d'un mite amb un guió impecable, una fotografia capaç de parlar per si sola i un director que manté el pols ferm en tot moment davant un Brad Pitt de qui n'extreu un personatge complex i torturat que potser sigui la millor interpretació dels darrers anys en la carrera de l'actor. Segurament una de les millors cinc pel·lícules de la collita del 2007.

## Fitxa tècnica

### Tècnics

Director: Andrew Dominik  
Productors: Jules Daly, Dede Gardner, Brad Pitt; Ridley Scott i David Valdés  
Guió: Andrew Dominik segons la novel·la de Ron Hansen  
Muntatge: Dylan Tichenor i Curtiss Clayton  
Fotografia: Roger Deakins  
Música: Nick Cave i Warren Ellis  
Nacionalitat: USA  
Durada: 158 minuts

### Actors

Brad Pitt: Jesse James  
Casey Affleck: Robert Ford  
Sam Shepar: Frank James  
Mary-Louise Parker: Zee James  
Jeremy Renner: Wood Hite  
Paul Schneider: Dick Liddil  
Sam Rockwell: Charley Ford  
Zooey Deschanel: Dorothy Evans  
Michael Parks: Enry Craig  
Ted Levine: Sheriff Remberkale

## Filmografia

2007  
*The assassination of Jesse ....*  
2000  
*Chopper*

